

Oponentní posudek diplomové práce Bohumila Vodičky: „Postmoderní obraz světa podle Petera Sloterdijka“

Autor určuje cíl své práce takto: „Ve své práci bych chtěl dokázat následující hypotézu. Cynickému vědomí, které je v přímé opozici ke kynickému způsobu myšlení, jde primárně o zachování vlastní existence, přestože tato snaha může způsobit celospolečenskou tragédii. Překonání cynismu je možné prostřednictvím nesouhlasu s pohrdáním člověkem.“ (s. 11)

V první části zabývá se s ohledem na to Sloterdijkovým pojetím protikladu kynismu a cynismu. Ukazuje, že tento protiklad je přítomen v lidských dějinách v různých podobách jakožto opomíjená podoba vyrovnání se se skutečností. V dalším sleduje autor základní podoby cynismu, procházející opět dějinným vývojem: rozlišuje především armádní, státní a mocenský cynismus, ale ukazuje, že tento aspekt vztahu člověka ke skutečnosti je přítomen v dalších oblastech: lékařství, sexu atd. Konečně se autor zabývá „programem Evropy“, přičemž vychází především z knižky Procitne Evropa?

Celkem vzato je předložená diplomová práce spíše referátem ze dvou zmíněných knih Petera Sloterdijka, zpracovaným jako sledování některých klíčových motivů v těchto knihách obsažených. Vlastní autorovo stanovisko úplně absentuje, což vnějšně dosvědčuje také téměř na každé stránce se opakující fráze: „Jak uvádí Peter Sloterdijk v knize Kritika cynického rozumu...“ anebo v další části: „Jak uvádí Peter Sloterdijk v knize Procitne Evropa?“ Chybí úplně snaha porozumět předpokladům Sloterdijkova myšlení, natožpak jeho kritika či alespoň porovnání s jinými pojetími sledovaných problémů (např. problému Evropy).

Pokusíme se tedy rozpohybovat záporno takto:

„Každý, kdo se snažil, aby během 1. světové války nepřišel o život, musel se přiklonit k socialismu, k pacifismu nebo se nechat ve svém vlastním jednání inspirovat Švejkem.“ (s. 29) – vysvětluje toto tvrzení vznik socialismu a pacifismu? Nebo opačně řečeno, neukazuje se na nedostatečnosti takového vysvětlení, že onen moment cynismu je nedostatečný pro sledování podmínek možnosti něčeho?

„Současná jaderná velmoc tvoří své plány na základě zbabělosti druhé strany, přičemž zbabělá druhá strana má k dispozici nemalý počet hrdinů. V současném světě panuje vzájemná provázanost váhavců, kteří se vyznačují částečně zbabělostí a částečně hrdinstvím.“ (s. 30) – Na tomto citátu je možno zahlédnout další neuralgický bod: nezavádí ono explanandum cynismu ve skutečnosti pouhé psychologické vypravování do komplikovaných souvislostí, které nelze takto jednostranně vyložit?

Podobně tvrzení „absolutistická forma vlády vznikala porážkou a ovládnutím menších znepřátelených územních celků“ (s. 37) se mi zdá být nicneřikající – mnoho území v dějinách bylo „poraženo a ovládnuto“, aniž by to vedlo k absolutismu ve smyslu raného novověku.

„Dějiny Evropy tak můžeme chápat jako soubor představení proměn mocností. Dominantní myšlenkou její schopnosti vytvářet myšlenkové konstrukty je svým způsobem toulání ducha římské říše po významných a dějinně vlivných evropských národech.“ (s. 54) – z jakých předpokladů se zde vychází? Proč je pro Sloterdijka klíčový právě Řím s jeho ideou impéria? Zde by bylo záhodno konfrontovat s jinými velkými koncepcemi ideje Evropy...

Konečně tato otázka: patří cynismus mezi transcendentální podmínky možnosti zkušenosti nebo jde o empirickou-psychologickou zkušenost? Pokud to první, jak je pojat subjekt, na jaké místo tento moment patří? Pokud to druhé, jaké jsou transcendentální podmínky jeho možnosti?

Diplomovou práci *doporučuji k obhajobě*, v níž bych uvítal autorovu odpověď na zmíněné problematické body.